

Pelastusopisto

Sisäministeriön kannanotto vuoden 2022 tilinpäätöksestä

Sisäministeriö antaa valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 i §:n edellyttämän kannanottonsa *Pelastusopiston* vuoden 2022 tilinpäätöksestä.

Kannanotto perustuu Pelastusopiston vuoden 2022 tilinpäätösasiakirjaan, sisäasiainhallinnon tulosohtausmallin (STOM) tulosohtausasiakirjoihin, Valtiontalouden tarkastusviraston laatimaan tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2022 sekä viraston toiminnasta saatuun muuhun informaatioon.

Ministeriön yleisarvio Pelastusopiston tuloksellisuudesta ja tavoitteiden toteutumisesta on **hyvä** (asteikko: erinomainen = tavoitteet on ylitetty, hyvä = tavoitteet on saavutettu, tyydyttävä = tavoitteet on toteutuneet osittain, välttävä = tavoitteet eivät ole toteutuneet, heikko = ei aloitettu tai tavoitteista luovuttu).

Vuoden 2022 aikana Pelastusopisto luopui pandemian vaatimista erityisjärjestelyistä, mikä osaltaan näkyi myönteisenä kehityksenä Pelastusopiston toiminnassa.

Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomuksessa ei ollut virastolle olennaista huomautettavaa.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Pelastusopisto on toteuttanut perustehtävänsä laadukkaasti ja tehokkaasti. Koulutusmäärät saavutettiin tai ylitettiin ja koulutuksista annettu palaute ylitti asetettuja tavoitteita. Pelastajien koulutusmäärän lisäämiseksi saatiin ainoastaan suunnittelurahoitusta varsinaisen koulutuksen toteuttamisen rahoituksen sijaan. Tutkintojen osaamistavoitteet saavutettiin. Kv-pelastustoiminnan koulutukset toteutuivat suunnitellusti ja kv-pelastustoiminnan valmiutta pidettiin yllä. Asiantuntijarekisterissä olevien määrä ylitti asetetun tavoitteen, samoin asiantuntijoiden määrä suhteessa esitettyihin pyyntöihin. Pandemian aikana syntynyttä koulutusvajetta on otettu kiinni, mikä näkyi mm. liiketaloudellisen täydennyskoulutuksen koulutettavapäivämäärän kasvuna. Pelastusopisto osallistui aktiivisesti pelastustoimen suunnittelu- ja ohjausjärjestelmän osaaamisvaatimusten arvioimiseen ja kehittämiseen. Kansainvälisen pelastustoiminnan asiantuntijoita tarjottiin sekä lähetettiin tehtäviin onnistuneesti. Pelastusopisto on raportoinut saavuttaneensa tulossopimuksen tulostavoitteista kaksi erinomaisesti, yhden hyvin ja kolme tyydyttävästi.

12.6.2023

1.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Pelastusopistolle ei asetettu yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tulossopimuksessa 2022-2026, mutta Pelastusopisto vaikutti osaltaan hallinnonalan yhteisiin yhteiskunnallisiin vaikuttavuustavoitteisiin.

1.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallisiksi tulostavoitteiksi vuodelle 2022 asetettiin seuraavat tulostavoitteet:

- Pelastusopiston koulutus ja TKI-toiminta on laadukasta ja vastaa tarvetta.
- Kansainvälisen pelastustoiminnan valmiutta ylläpidetään.
- Pelastustoimen koulutusjärjestelmä vastaa turvallisuusympäristön haasteisiin.
- Hyvinvoivan henkilöstön osaaminen vastaa muuttuvan toimintaympäristön (mm. digitaalisuus) ja konsernistrategian toimeenpanon edellyttämiä vaatimuksia.
- Ilmastonmuutoksen torjumiseksi hiilijalanjälki pienenee 50 % vuoteen 2027 mennessä (v. 2008 tasosta)
- Pelastusopisto varmistaa ja edistää henkilöstön ja asiakkaiden yhdenvertaista ja tasa-arvoista kohtelua kaikissa tilanteissa. Keskeisenä painopisteenä on erityisen haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten tarpeiden huomioiminen toiminnassa.

Pelastusopisto saavutti tavoitteensa osittain.

Koulutuksesta saatujen palautteiden keskiarvo oli 3,39 (tavoite 3,11). Varautumiskoulutuksen koulutettavapäivätavoite saavutettiin ja pakollisen varautumiskoulutuksen osuutta lisättiin 57 pv (tavoite 100 pv). Kansainvälisen pelastustoiminnan koulutettavapäivät ylittivät tavoitteen yli kaksinkertaisesti toteuman ollessa 1344 pv (tavoite 600 pv).

Valmistuneita oli 97 % aloituspaikkoihin verrattuna (tavoite 95 %). Hakijat/aloituspaiikka suhdeluvun tavoite 5,0 hakijaa/aloituspaiikka toteutui erinomaisesti pelastaja-, hätäkeskuspäivystäjä- ja alipäälystökoulutuksien osalta (suhdeluku 6,67). AMK-tutkinnon osalta tavoitteesta jäätiin (suhdeluku 3,26 hakijaa/aloituspaiikka, tavoite 5 hakijaa /aloituspaiikka).

TKI-hankkeiden lukumäärä oli 26 (tavoite 14), joista vain kaksi sisälsi opinnäytetyön. TKI-toimintaan toivat haasteita TKI-toiminnan johdossa tapahtuneet henkilöstömuutokset. Lisäksi toiminnan henkilöresursseissa oli puutteita.

Kansainvälisen pelastustoiminnan asiantuntijarekisterissä olevien aktiivisten määrän toteuma oli 163, joka on 31 asiantuntijaa yli asetetun tavoitteen. Kansainvälisen pelastustoimen tehtäviin sisäministeriön esittämien pyyntöjen perusteella tarjottujen asiantuntijoiden määrä suhteessa ministeriön esittämiin pyyntöihin oli 90 %, joka ylitti 20 %:lla asetetun tavoitteen.

Pelastusopisto osallistui keskeisesti pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan koulutuksen uudistushankkeeseen toimimalla keskeisissä rooleissa sekä työryhmässä, alatyöryhmissä että sihteeristössä sekä osallistumalla merkittäväällä työpanoksella työryhmäraportin kirjoittamiseen.

12.6.2023

Pelastusopiston VM Baro työtyytyväisyysindeksi jäi -0,23 tavoitteesta 3,52. ”Voin oppia ja uudistua työssäni” mittarin tavoite oli 3,80. Tähän tavoitteeseen ei päästy, vaan siitä jäätiin niukasti -0,07. Koulutukseen käytetty työaika oli 0,6 htp/htv. Tavoitteesta jäätiin -1,4 (2,0 htp/htv). Tarkastelun aikana on havaittu kehittämiskohde koulutukseen kirjattavan työajan osalta. Tavoitteen toteuma on tyydyttävä.

Hiilijalanjalan pienentämiseksi Pelastusopisto on ottanut käyttöön ympäristöä ja henkilöstöä vähemmän kuormittavia toimintamalleja. Kestävän kehityksen sitoumusta ei annettu. Tavoitteen toteuma on tyydyttävä.

VM Baron kyselyn tuloksissa tasa-arvon toteutuminen jäi tavoitearvosta -0,62 ja yhdenvertaisuuden toteutuminen jäi tavoitearvosta -0,28. Asiaan liittyviä kanteluita tai valituksia ei ollut vuonna 2022. Tavoitteen toteuma on tyydyttävä.

1.2.1 Toiminnallinen tehokkuus

Pelastusopisto saavutti tavoitteensa, osin ylitti sille asetettuja tavoitteita.

Koulutettavapäiviä oli vuonna 2022 yhteensä 103 074, josta ammatillisen koulutuksen osuus oli 62 902 (TTS 2021 tavoite vuodelle 2022: 54 810). Koulutettavapäivien kokonaismäärä nousi 11 % (2021 koulutettavapäiviä oli yhteensä 92 886). Kansainvälisen pelastustoiminnan koulutettavapäivät olivat yhteensä 1 559 päivää (vuonna 2021 määrän ollessa 912 päivää). Pakollista varautumiskoulutusta oli vuonna 2022 yhteensä 157 koulutettavapäivää (vuonna 2021 luku oli 100 päivää), muun varautumiskoulutuksen koulutettavapäivien määrä oli 4 907 koulutuspäivää (vuonna 2021 vastaava luku oli 4 834).

Liiketaloudellisen täydennyskoulutuksen koulutettavapäivämäärä oli 1751 koulutuspäivää (vuonna 2021 luku oli 1 499 koulutettavapäivää). Luento- ja tuntiopetuksen määrä (ml. täydennyskoulutus) oli 4922 h, joka oli 608 tuntia enemmän kuin vuonna 2021. HTV-määrä laski noin 6 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Vuonna 2022 kansainvälisen pelastustoiminnan koulutuksissa painotettiin uusien muodostelmien henkilöstön peruskoulutusta sekä uusien TAST-asiantuntijuuteen suuntaavien henkilöiden kouluttamista. EU:n pelastuspalvelumekanismin koulutukset toteutuivat suunnitellusti.

Koulutettavapäivät/henkilötyövuodet -suhdeluku oli 1177, se nousi edellisvuoteen verrattuna noin 8 %.

TKI-palveluissa henkilötyövuosia kertyi 18,1. Koulutus- ja opiskelijapalveluissa TKI-hankkeille kohdistettiin 2,3 henkilötyövuotta. Tutkimus- ja kehittämishankkeiden määrä (26) suhteessa tehtyihin henkilötyövuosiin oli 1,28.

Opiskelijakohtainen vuosikustannus ammatillisessa peruskoulutuksessa (pelastaja- ja hätäkeskuspäivystäjäkoulutus) oli 27 756 euroa, joka oli noin 2 % enemmän kuin vuonna 2021. TAE- tavoite ylittyi noin 8 %. Koulutettavapäivän hinnaksi ammatillisessa peruskoulutuksessa muodostui 154 euroa.

Pelastajakoulutuksen kokonaiskustannukset nousivat edellisvuodesta noin 6 %. Hätäkeskuspäivystäjäkoulutuksen kustannukset laskivat 6 %. Kustannusten laskua selittää opiskelijamäärän kasvu ylimääräisellä kurssilla.

12.6.2023

AMK-koulutuksen kokonaiskustannukset laskivat noin 12 %. Koulutettavapäiviä kertyi vuonna 2022 yhteensä 30 015. Koulutettavapäivien määrä nousi noin 13 % edellisvuoteen verrattuna (vuonna 2021 luku oli 26 611).

Koulutuksen kokonaiskustannukset vuonna 2022 olivat 13 981 540 euroa, joka oli 1 102 079 euroa enemmän kuin vuonna 2021. Vuonna 2022 täydennyskoulutuksen (1 §, 3 § ja 4 §) tulot, kokonaiskustannukset ja koulutettavapäivät nousivat kohti ns. normaalimpaan aikaa ennen COVID-19 pandemiaa.

Kansainvälisen pelastustoiminnan koulutuksessa keskimääräinen kustannus kurssilaisista kohden oli 1058 euroa. Kansainvälisen pelastustoiminnan toimintamenoista vuodelta 2022 siirrettiin määrärahaa vuodelle 2023 noin 360 000 euroa.

1.2.2 Tuotokset ja laadunhallinta

Pelastusopisto saavutti tavoitteensa ja myös ylitti niitä osittain.

Vuonna 2022 suoritettujen tutkintojen määrä kasvoi pelastajatutkinnon sisäänottomäärän noston myötä ammatillisten tutkintojen osalta. Ylimääräinen hätäkeskuspäivystäjäkurssi tuotti poikkeuksellisen suuren määrän valmistuneita hätäkeskuspäivystäjiä. Alipäällystökursseja järjestettiin vuonna 2022 vain yksi, joten valmistuneita oli normaalisti sisäänottoon suhteutettuna. AMK- tutkintojen määrän osalta asetettu tavoite saavutettiin.

Varautumiskoulutuksen koulutettavapäiväkertymä oli vuotta 2022 tavoitetta suurempi. P-koulutuksia oli sekä pelastuskoiraohjaajille että pelastuskoirajoukkueen puolijoukkueelle. Varautumiskoulutuksessa hyödynnettiin runsaasti etätoteutuksia lähikoulutuksen lisäksi.

Sopimushenkilöstön koulutuksen osalta uusia vastaavia kouluttajia valmistui 67. Aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamisella ja tunnustamisella (AHOT) uusia vastaavia kouluttajia rekisteröitiin 11. Tämän lisäksi yhdeltä alipäällystökursuilta 20 opiskelijaa sai vastaavan kouluttajan pätevyyden. Rajoitetun kelpoisuuden tuottavia vesisukelluskursseja järjestettiin vuonna 2022 yksi.

Liiketaloudellisen täydennyskoulutuksen koulutettavapäivämäärä toteutui yli tavoitteen, kun pandemian aiheuttamaan koulutusvajeeseen vastattiin tarjoamalla lisä- ja täydennyskoulutusta rajoitusten poistuttua.

Kansainvälisen pelastustoiminnan koulutettavapäivien ja koulutettujen määrä toteutui huomattavasti yli tavoitteen. Korkea luku selittyy pitkälti kansainvälisen GFFP- ja HCP-muodostelmien valmiuden nostamiseen tähtäävistä räätälöidyistä KVPEL-peruskursseista. Opetussuunnitelmaan määritelty TAST-kenttäharjoitus toteutui suunnitellusti. Vuoden 2022 aikana lähettiin Kreikkaan EU:n pelastuspalvelumekanismiin valmiussiirtotehtäviin suomalaisia palomiehiä kaksi rotaatiota (á 24 henkilöä). Ukrainan sota on työllistänyt välillisesti myös kansainvälistä pelastustoimintaa, asiantuntijoita on lähetetty mm. Moldovaan, Puolaan ja Slovakiaan

Kansainvälisiä hankkeita oli käynnissä vain kaksi, joista toisen toteuttamiseen vaikutti Venäjän helmikuussa 2022 Ukraina aloittama hyökkäyssota. Covid 19 -pandemia

12.6.2023

sekä TKI-palvelujen sekä koulutuksen budjettirahoituksella työskentelevän henkilöstön vaje vaikeuttivat edelleen vuoden 2022 aikana toimintaa, minkä vuoksi suurelle osalle Palosuojelurahaston rahoittamista hankkeista jouduttiin hakemaan jatkoaikaa.

Kotimaisessa rahoituksessa Palosuojelurahasto on edelleen Pelastusopiston TKI-toiminnan merkittävin ulkopuolinen rahoittaja. Käynnissä oli 11 hanketta vuoden 2022 aikana. TKI-palveluissa valmistui vuoden 2022 aikana 19 julkaisua, mikä ylittää selkeästi vuodelle asetetun tavoitteen.

1.3 Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

Toiminnallisiksi tulostavoitteiksi vuodelle 2022 asetettiin seuraavat tulostavoitteet:

- Hyvinvoivan henkilöstön osaaminen vastaa muuttuvan toimintaympäristön (mm. digitaalisuus) ja konsernistrategian toimeenpanon edellyttämiä vaatimuksia.

Pelastusopisto saavutti tavoitteensa osittain.

Pelastusopiston henkilötyövuodet vähenivät vuonna 2022. Htv määrä vuonna 2022 oli 127,01 (2021 133,58 htv:tä). Koulutukseen käytetyt henkilötyövuodet nousivat hieman edellisvuodesta ollen 87,3 htv (edellisvuonna 86,3 htv). TKI-toiminnan henkilötyövuodet laskivat merkittävästi edellisvuodesta ollen 13,88 htv:tä (18,1 htv:tä vuonna 2021). Hallinto- ja tukipalveluiden henkilötyövuodet vähenivät edellisvuoteen verrattuna ollen 22,05 htv:tä (24,3 htv:tä vuonna 2021).

Toimenpiteitä Pelastusopiston veto- ja pitovoiman kehittämiseksi on alettu suunnitella. Vuonna 2022 on edelleen panostettu henkilöstön työhyvinvoinnin tukemiseen sekä esihenkilötyön tukemiseen erityisesti organisaatiouudistuskokeilun ollessa menossa vuonna 2022. Pelastusopiston uusi strategia on julkistettu joulukuussa 2022 ja sen pohjalta on aloitettu henkilöstöstrategian ja toimenpidesuunnitelman laatiminen.

Pelastusopiston työtyytyväisyysindeksi laski edelleen ollen 3,29 (2021 3,47). Työskentelyn pohjalta käynnistettiin johdon kehityssuunnitelma. Yhteisen työskentelyn lopputuloksena koulutus- ja opiskelijapalvelujen uusi organisaatiomalli otetaan käyttöön vuoden 2023 alusta. Osaamisen kehittäminen jatkuu tulevan henkilöstöstrategian ohjaamana.

Pelastusopiston koulutustasoindeksi laski 0,7 % ollen 5.3. Sairauspoissaolot (työpäivää/htv) pysyivät samalla tasolla edellisvuoteen verrattuna ollen 7,6 tpv/htv. Noin 68 % sairauspoissaoloista oli 1–3 päivän poissaoloja. Työtapaturmia sattui kolmelle työntekijälle, mutta tapaturmista ei aiheutunut yhtään sairauspoissaolopäivää. Opiskelijat tekivät viisi tapaturmailmoitusta ja kymmenen vahinkoilmoitusta.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Pelastusopiston tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan viraston toiminnan tuloksellisuudesta.

12.6.2023

Pelastusopiston tulee varmistaa, että vuodelta 2023 annettavassa tilinpäätökseen sisällytetään liite 18.

Sisäministeriö ehdottaa, että vuodelta 2023 annettavan tilinpäätöksen johdon katsauksessa arvioitaisiin Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaisesti aiempaa enemmän sitä, miten tuloksellisuus on kehittynyt ja miten tuloksellisuuden arvioidaan kehittyvän tulevinä vuosina.

3. Toimenpiteet, joihin viraston on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan koulutuksen uudistamishankkeen esitysten jatkon suunnittelu ja toimeenpano tulee toteuttaa yhteistyössä sisäministeriön kanssa.

TKI -toiminnan laadullisia mittareita tulee kehittää vuoden 2023 aikana.

Pelastusopiston tulee kiinnittää huomiota kansainvälisen pelastustoiminnan rahoituksen käyttöön ja seurantaan.

Kestävän kehityksen sitoumuksen antamisen toteutumasta tulee raportoida vuonna 2023.

Pelastusopiston tulee eri toimenpitein edistää henkilöstön työhyvinvointia mukaan lukien häirinnän ja epäasiallisen käyttäytymisen poistaminen. Toimenpiteet Pelastusopiston veto- ja pitovoiman kehittämiseksi työpaikkana tulee myös suunnitella ja toteuttaa.

4. Ministeriön toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Sisäministeriö jatkaa Pelastusopiston kanssa yhteistyössä toimia toiminnan ja talouden yhteensovittamisessa osana sisäasiainhallinnon tulosohjausprosessia (STOM) sekä valtionhallinnon yhteisiä kehittämislinjauksia. Sisäministeriö jatkaa Pelastusopiston resurssien turvaamista. Pelastusopiston kanssa toimitaan hyvässä ja avoimessa vuorovaikutuksessa.

Pelastusopiston tuloksellisuutta ja toimintaa tarkastellaan ja siitä raportoidaan sisäministeriön ja Pelastusopiston johdon välisissä tapaamisissa sekä tulosohjausprosessin mukaisissa välitulos- ja tulosneuvotteluissa sekä Pelastusopiston rehtorin kanssa käytävissä johtamissopimusneuvotteluissa.

Sisäministeri

Krista Mikkonen

Kansliapäällikkö

Kirsi Pimiä

Jakelu Pelastusopisto
Tiedoksi Valtiovarainministeriö

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Tilinpäätöskannanotto

VN/10513/2023

12.6.2023

Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Sisäministerin erityisavustajat
Sisäministeriön pelastusosasto